

DÉLVIDEK

Z O M B O R,
Csíhás Benő u. 3.

1941. OKTÓBER 28.
I. ÉVFOLYAM, 149. SZ.

FŐSZERKESZTŐ:
ILLÉS SÁNDOR

Előfizetés 1 óra 2.50, negyedévre 7.20 Pengő.
Levél cím: Zombor, p. f. 45. Tel. 207. Csekk. 74.050

HATALMAS CSATA TOMBOL

KRIM BIRTOKÁÉRT

Csak a felázott terep és a rossz időjárási viszonyok késleltetik a szovjet védelem összeomlását — A német nehéztüzérség pusztító tüzérséget zúdított Szentpétervárra Moszkva kapui előtt a keleti hadjárat legkeményebb csatája dul — Timosenko a Volga mentére helyezte át főhadiszállását — Olaszország ünnepel

KNOX: A japán-amerikai összeütközés elkerülhetetlen

Az olasz nemzet kedden ünnepelte a Marcia su Roma 19 éves fordulóját. Az ünnepségeket a Duce nyitotta meg. A Rómában rendezett ünnepségeken teljes számban vettek részt az állam- és a párt szervek. A Duce szemlélet tartott a fasiszta párt-szervezetek felett, majd tábori misén vett részt a délelőtti folyamán pedig babérkoszorút helyezett el a fasiszta párt új székházának szentélyén. Az ünnepségeken résztvettek a Rómában akreditált külföldi diplomaták is. Bohle birodalmi államtitkár a külföldi német nemzetiszocialista szervezetek vezetője mindvégig a Duce mellett volt. Nagy ünnepségeket rendeztek az ország más városaiban is.

A keleti arcvonal

Eseményeiről érkező hírek elkeseredett küzdelmekről számolnak be. Az északi arcvonalon a német nehéztüzérség súlyos csapásokat mért Leningrádra. A legnehezebb ágyúk hatalmas tüzérséget zúdítottak a körülzárt Szentpétervár célpontjaira és a tüzérségi megfigyelők pontos találatokat észleltek. Telitalálat érte Leningrád tengerészeti, légi kikötőjét. A kronstadti erőd egyik ágyúfészkét, amely állandóan beavatkozott a harcokba elhallgattatták a németek. Moszkva körül — mint berlini jelentés közli — a keleti hadjárat legszörnyűbb csatáját vívják a német és szovjet csapatok. A harcok irtózatossá válnak. A háboru napról-napra nagy léptekkel közeledik Moszkva felé, ahol minden előkészület megtett a város elpusztítására.

A déli arcvonalon erősödik a német és szövetséges csapatok nyomása. A szövetséges erők helyenként **elérték a Donec vonalát**

Ezen a frontszakaszon egybehangzó jelentések szerint a legnagyobb jelentőségű események várhatók.

A Német Távirati Iroda katonai helyen úgy értesül, hogy Krim félsziget kapujában napok óta hatalmas erejű ütközetek folynak. A hadműveletek sulypontja Perekop.

Szamarai jelentések szerint Timosenko tábornagy tekintettel a hadihelyzetnek a bolsevisták szem-

pontjából rendkívül kedvezőtlen alakulására a Volga mentén állította fel főhadiszállását és a Volgán tul szervezi az új ellenállást.

Angol lapjelentések is azt közlik, hogy a déli arcvonalról, ahol a hadműveletek a Kaukázus felé közelednek, riasztó hírek érkeznek. London azonban igyekszik szépíteni a Szovjet helyzetet és ecélből olyan híreket terjeszt, hogy a Szovjet a front mögött újabb hadseregeket és segédcsoportokat szervez. Erről Berlinnek az a véleménye, hogy az angolok derülést akarnak csöpögtetni a közvéleménybe.

A kaukázusi

angol, szovjet közös arcvonal megszervezéséről több forrásból érkeztek hírek. Londoni jelentés szerint Wavell tábornagy, indiai angol főparancsnok több napig tárgyal Tiflisben a szovjet parancsnokokkal a Kaukázus védelmének kérdéséről. Hír szerint a tárgyalásokon Timosenko is részt vett. Perzsiából kivonták a szovjet erőket és ezeket a Kaukázus védelmére rendelték ki.

Teheránban befejeződtek az angol-szovjet-perzsa szövetség megkötésére irányuló tárgyalások. Hír szerint a szövetségi szerződést, amely katonai, gazdasági és politikai együttműködésre vonatkozik, a jövő héten írják alá. A török sajtó a donecvidéki német előnyomulással és a közelkeleti készülődésekkel kapcsolatban azt írja, hogy a német és brit csapatok minden valószínűség szerint már a közeljövőben összeütköznek a Közelkeleten.

A fantázia csucsteljesítményének

minősítik Berlinben Rooseveltnek a haditengerészet napján mondott beszédében elhangzott azon állítását, amely szerint Németország hűbéres államokra akarja felosztani Délamerikát, a vallásfelekezeteket pedig meg akarja szüntetni, illetve egybe akarja olvasztani. Hangoztatják Berlinben, hogy német politikai körökben az elnök kijelentései nagy derűségre adtak volna okot, ha Roosevelt politikájának nem lennének súlyos következményei. Amíg Roosevelt Németország ellen intézett minősíthetetlen támadást, addig Knox haditengerészeti miniszter

Japánnal kapcsolatban tett olyan nyilatkozatot, amely Japánban meglepetést keltett. Knox kijelentette, hogy a japán-amerikai összetűzés elkerülhetetlen. A kijelentéssel foglalkozott a japán kormány szócsöve, leszögezte, hogy az amerikai kormány egyik komoly felelős tagjának ilyen kijelentését tulajdonképpen a kormány állásfoglalásának lehet minősíteni. Japán mindenek ellenére reméli, hogy Washingtonnal közölt álláspontja méltánylásra talál. Arra a kérdésre, hogy Nomura washingtoni japán nagykövet visszatér-e Tokióba kijelentette a tájékoztató, valószínű, hogy a követség egyik tagja hazalátogat Tokióba.

Thaiföldet

ujra előtérbe helyezik a körülötte folyó angol-amerikai mesterkedések. Tokióban kijelentették, hogy az angolszász hatalmak fokozódó nyomást gyakorolnak Thaiföldre. A japán-thaiföldi kereskedelmi egyezményt megkötötték és a megállapodás nagyméretű árucserét tesz lehetővé a két állam között. A Távolkeletről egyébként szovjet forrásból japán-szovjet összetűzés híre érkezett, amelyet más források nem erősítenek meg.

A Deutsche Diplomatisch-Politische Korrespondenz a franciaországi merényletekkel foglalkozik. Leszögezi, nem első eset, hogy Franciaországban merényletet követnek el német katonák ellen, akik nem tesznek semmi más, mint kötelességet teljesítenek azon a helyen, ahová odarendelték őket. Az angol érzelmű és áruló elemek munkájának megtorlására a német katonai hatóságok erélyes intézkedéseket foglaltak fel. Az aknamunka Anglia bujtogató tevékenységének a következménye. Angol részről mindent megtesznek, hogy megzavarják a franciaországi békét és meggátolják a lelkek megnyugvását. Churchill maga jelentette ki, hogy Anglia nyugtalanságot szit a megszállt területeken. A nantesi merénylet után az angol rádió ujjongva jelentette ki, hogy a merénylet ügyében folytatott francia-német tárgyalások holtpontra jutottak. Hogy röviddel később de Gaulle angol szolgálatban álló francia tábornok a merényletek abbahagyására szólította fel a franciákat, az csak annak tulajdonítható, hogy tusként lecsukott ügynökeit és hitzalmi embereit akarta megmenteni.

Uj fej

került ma a lapra, s tudjuk, hogy az olvasóközönség idegenkedve fogadja, mint minden újítást. Az idegenkedése azonban elmulik azonnal, mert meggyőződik arról mindenki, hogy a lap a régi maradt, csak a betűk típusa változott és általános kívánságnak engedve, nagyobb lett kissé.

De ez a vezércikk nem az új fejnek szól, hanem a régieknek, amely lekerült a lapról örökre. A régiek szól, amely közönséges, kezdeleges és egyszerű volt, s meghalt a mai nappal.

Annak a lapfejnek szól ez a cikk, amely a felszabadulás kirobbanó mámorában először röpitette utnak azt a fiatalos lendületet, azt az erőt, lelkesedést, amely életre hívta a „Délvidék”-et.

Küzdeni indultunk ezzel a fejjel. Harcolni. Nagyon jól tudtuk, hogy a fénynek árnya is van, hogy létezik gáncs is, hogy a képzetes baráti kényszerítésre kinyújtott tenyer ököl is tud lenni — sőt az is akar lenni. Azt is tudtuk, hogy hátulról érik a legsúlyosabb csapások a jószándéku embert.

Ennek dacára vállaltuk a munkát, s az idő minket igazolt. Hiába volt a kétségbeesett harc ellenünk, mi még is itt állunk. Erős, töretlen hittel, s még nagyobb ambícióval, mint hat hónappal ezelőtt. Szándékunk most is tiszta és magyar és célnak felé ugyanaz a hit lendít bennünket.

Most hat hónap után ismét elmondhatjuk azt, amit első nap megígértünk: a szebb magyar holnapért és azokért küzdünk, akik az élettől való harcban alul maradtak.

Hisszük, hogy ez a harc győzelmet hoz.

Ára 10 fillér

NEMZETI MOZI

KEDD—SZERDA

Nagy kettős műsor!

Rémület az alvilágban

utána

Vasöklü kormányos

A G-menek harca az alvilágban

RICHARD TALMADGE

magyar és UFA hirdők.

Az előadások kezdete:
Hétköznap: 6.10 és 9 órakor.
Vasár- és ünnepnap: 1/4, 6 és 9 ó.A német sajtó a Szovjetről
szóló angol mesékről

Berlin, október 28.

A német sajtó gúnyos hangon foglalkozik az angol propaganda legújabb termékeivel. London azzal a hírrel igyekszik mesteres derülést csöpögtetni a Szovjet sulya helyzete miatt megrémült közvéleménybe, hogy a Szovjet az arcvonal mögött hatalmas hadseregeket és

segédcapatokat vont össze. Ugyanakkor a német sikerekről szóló híreket napokig elhallgatják.

A német lapok kigúnyolják az angol hírerést és hangoztatják, hogy a londoni kozmetikusok mit sem számítanak a helyzeten.

AZ EXCHANGE TELEGRAPH A SZOVJET
HELYZETÉRŐL

Amsterdam, október 28.

Az Exchange Telegraph c. angol lap harctéri tudósítást közöl Moszkvából. Megállapítja, hogy a rengeteg esőzés és havazás páncélcsovis számára járhatatlanná tette a területet, ennek ellenére mit sem enyhült a Moszkvára gyakorolt német nyomás. Moszkvába érkező hírek szerint a Szovjet helyzete legsúlyosabb a déli arcvonalon, ahonnan továbbra is riasztó hírek érkeznek. A Donec medencében válságos a bolsevisták helyzete.

Az Exchange Telegraph teheráni tudósításában arról számol be, hogy a Szovjet páncélos veszteségeire mi sem jellemzőbb, minthogy Perzsiából visszavonták a szovjet páncélos hadosztályokat. Később a légierőket is a Kaukázus védelmére rendelték, úgyhogy ma Perzsiára szovjet megszállása csak jelképes. (MTI)

Roosevelt vádjai a német kormány
ellenA londoni propaganda ismét mesteres
derülést csöpögtet a közvéleménybe

Washington, október 28.

(Német Távirati Iroda) Roosevelt elnök a tengerészeti napján a rádió keresztül propaganda beszédet intézett a néphez a semlegeségi törvény revíziója érdekében. Hangoztatta annak szükségességét, hogy a kereskedelmi tengerészet szabadkezet kapjon arra, hogy korlátozás nélkül szállítson hadianyagot a szövetséges kikötőkbe. Roosevelt szerint a hadianyagszállításokat az amerikai haditengerészet egysegeinek kell biztosítani.

Roosevelt arról beszélt, hogy Amerikát támadás érte.

Ennek bizonyítására a Kearney hadihajó esetét ismertette.

Roosevelt állítólagos titkos okiratokról beszélt, amelyek a német kormánytól származnak. Azt mondta, hogy az egyik okirat szerint Németország Délamerikát öt hűbéres állammal akarja felosztani, de Északamerikával is vannak hasonló tervei. A másik okirat szerint Németország meg akarja szüntetni az 5 legnagyobb hitfelekezetet.

Beszélt az amerikai elnök az Angliának nyújtandó hadügyi segítségről és arról az amerikai haditengerészetnek már korábban kiadott parancsról, mely szerint a flottaegységeknek tüzelniük kell, ha tengelyhajókat vesznek észre.

Roosevelt azzal fejezte be rádió-propaganda beszédét, hogy az Egyesült Államoknak is közre kell működniük a hitlerizmus megsemmisítésében. (MTI)

VÉGLEGEN JÓVÁHAGYTA AZ AMERIKAI
TORVÉNYHOZÁS A HATMILLIÁRDOS FEGY-
VERKEZÉSI HITELT

Washington, október 28.

A szenátus megszavazta a hat milliárdos fegyverkezési hitelt. Ebből 5 milliárdot Anglia megsegítésére fordítanak. A törvényjavaslat aláírás végett Roosevelthez került vissza. (MTI)

Megkezdte a szenátus annak a törvényjavaslatnak a tárgyalását is, amelynek megszavazása fogott ad az amerikai kereskedelmi hajóknak, hogy befussanak a háborús államok kikötőibe. A javaslat előadója hangoztatta, hogy ez nem támadó, hanem védelmi intézkedés. (MTI)

LEWIS HARMADIZBEN IS ELUTASITOTTA
ROOSEVELT KÖVETELÉSÉT A Bányászok
MUNKÁJÁNAK FOLYTATÁSA ÉRDEKÉBEN

Washington, október 28.

Mint már jelentettük, Chorsóban 53.000 szénbányász sztrájkba lépett és ezzel súlyos helyzetbe hozta a bányák területén működő 7 nagy acélpárai üzemet, amelyek az amerikai nemzetvédelmi célokra szükséges acél 80 százalékát

állítják elő. Lewis, a bányászszakszervezet elnöke visszautasította Rooseveltnek azt a két követelést, amely oda irányult, hogy a munkások a tárgyalások ideje alatt folytassák a munkát. Roosevelt most harmadizben is levelet intézett Lewis-hez, amelyet a szakszervezeti elnök szintén visszautasított. (MTI)

MEGÁLLAPITOTTÁK A HORVÁT—MON-
TENEGRÓI HATÁRT

Zágráb, október 28.

Horvátország és Olaszország között szerződés jött létre a horvát—montenegrói határ megállapítása tárgyában. A két állam közös határa Doricsevónál kezdődik és nagyjában köve-

Dicsőséges harcok után hazatérnek
leváltott honvédeink

A Magyar Távirati Iroda jelenti:

A felszabadított Ukrajna újjáépítő munkáiban kiváló eredménnyel működött közre a m. kir. honvédség számos fegyveres, valamint műszaki köteléke. Ezeknek egy részét most kicserélték a felváltott kötelékek hazaindulnak Magyarországra.

Ebből az alkalomból Ukrajna német birodalmi vezénylő tábornoka rendkívül megleghangú bucsuparancsban köszönte meg a honvédkötelékek szolgálatait. Hangsúlyozta, hogy a magyar csapatok szolgálatuk eredményes ellátása mellett a fegyverbarátságuk is újabb szép bizonyítékát adták. Véget ért szerencsés hazatérést kívánt a parancsnoksága alól kilépő honvédeknek.

KAVABA JAPÁN VEZÉRKARI FŐNÖK:
„A VESZÉLY PILLANATA GYORSAN
KÖZELEDIK”

Tokió, október 28.

Kavaba altábornagy, aki a nemzetvédelmi nagy főhadiszálláson a vezérkar főnöke, rádió beszédet intézett a japán néphez. Kiemelte, hogy azok a légtámadások, amelyeket legutóbb egész Japánban tartottak, többnek tekintendők, egyszerű gyakorlatoknál, minthogy a veszély pillanata gyorsan közeledik. (MTI)

Ishi, a japán kormány egyik szóvivője kijelentette, hogy a japán—amerikai eszmecsere tovább folyik, amit az is mutat, hogy az új kormány fenntartotta az érintkezést Washingtonnal. Az új japán kormány közölte álláspontját az Egyesült Államokkal és a helyzet további alakulása Hull külügyminisztertől és Nomura

ARENA MOZI

Hétfő—Szerda

Kislány, nagy kaland

Végig szórakoztató film

Főszereplők: **Melvyn Douglas, Joan Blondel, Walter Connolly, Joan Berry**

Pótműsor: a legújabb magyar és olasz hirdő

Előadások kezdete: hétköznap 6.15 és 9, vasárnap és ünnepnap 4, 6.15 és 9 órakor.

ti az Osztrák—magyar Monarchia és Szerbia közötti régi határt. A pontos határvonalat a helyszínen vonják meg a horvát—olasz vegyesbizottság. A Bilette—Trebinje közötti vasútvonal Horvátországa lesz. A szerződés bevezetője hangsúlyozza, hogy a határt a két állam baráti együttműködésének szellemében teljes egyetértésben állapították meg.

Olaszország ünnepe

Róma október 28.

A baráti olasz nemzet ünnepe ül. Október 28-a a huszadik évfordulója a Marcia su Romának.

Az egész olasz sajtó a nevezetes évforduló jegyében áll. A lapok vezércikkben méltatják a fasizmus 19 évének eredményeit. A Messagero hangoztatja, hogy az elmúlt 20 év története bizonyítja, miszerint a plutokráciák minden lelkiismereti gátlás nélkül törekedtek a szegény nemzetek elnyomására. Az olasz nép a fasizmus útján felemelkedett és függetlenítette magát a plutokráciáktól. Amint a Marcia su Róma az olasz nép új életének kezdete, ugyanígy jelenti a bolsevizmus ellen most folyó küzdelem az új európai rend bevezetését.

A Popolo di Roma szerint 1922. október 22. az olasz győzelem kiinduló napja.

Más lapok hangsúlyozzák, hogy a Marcia su Romával új korszak kezdődött Olaszország történelmében. Az elmúlt 19 évben megerősödve az olasz nép komoly méltósággal és nyugalommal néz az események elé. A hadszínterben úgy alakul a helyzet, hogy a fasizmus 20-ik esztendője reményteljes kilátásokkal indul. Az olasz nép jövője biztosítva van.

nagykövettől függ. Washingtoni jelentés szerint Vakacsuki a Washingtonban lévő japán követet megbeszélést folytatott Sumner Welles külügyminisztériumi államtitkárral. A megbeszélés után a sajtó képviselői kijelentette, nem mondhatja meg, hogy vajon kapott-e új utasításokat Japánból. (Bud. Tud.)

(Stefani). A hivatalos szovjet hírügynökség közli, hogy a mandzsuri határon orosz és japán katonák között összetűzés történt. Mindkét félnek vannak sebesültjei. (MTI)

GOBBELS KIÁLTVÁNYA A BERLINIEK
HEZ

Berlin, október 28.

Kedden volt tizenötödik évfordulója annak, hogy dr. Göbbels, a nemzeti szocialistapárt berlini körzetvezetője lett. Ebből az alkalomból az összes berlini lapok feltűnő helyen közlik a birodalmi miniszternek „a berliniekhez” szóló kiáltványát. Dr. Göbbels kiáltványában visszaemlékezik a belpolitikai harc éveire, a birodalmi főváros meghódításáért. A kiáltvány a következő szavakkal fejeződik be:

„Tudom, hogy ma nehéz sorotok van. Mindnyájatoknak úgy kell dolgoznotok, mint még soha. Asszonyiátok gyakran órákhozat állnak az üzletek előtt, hogy főzeléket vásárolhassanak. Gyermekeitek talán az ország területén kívül tartózkodnak és hónapokig nem látjátok őket. Néha hiányzik egy és más, néha a cigaretta. Ennek ellenére sohasem békétlenkedtek. Önként és engedelmesen beletörődtek a vál-

tozhatatlanba, a háboru minden kényelmetlensége s a növekvő gondok ellenére sohasem vesztitek el jókedveteket — mindezt most köszönetet mondok Nektek. Ehhez a köszönethez azt a kérésemet fűzöm, hogy az elkövetkezendő, bizonyára nem könnyű hetekben és hónapokban is emelt fővel és töretlen hitel dolgozzatok. (NST)

A nagyvilágból

A tokiói angol nagykövet tiltakozott a japán külügyminisztériumban két angol állampolgár fogvatartása ellen. Az angolokat még szeptember 16-án tartóztatták le és további sorsukról nincs tudomása az angol kormánynak.

Az olasz sajtó nagy cikkekben számol be honvédségünk ukrainai harcáról és kiemeli a parancsnokló német tábornok bucsuparancsát leváltott és hazatérő honvédekhez. Az olasz lapok hangsúlyozzák, hogy a német parancsnok a legteljesebb elismerés hangján szólott a ma-

gyar honvédség kiváló teljesítményeiről.

A megszállt Franciaország német katonai parancsnoka ismét elhalasztotta a nantesi és bordeauxi merényletek miatt letartóztatott tuzok kivégzésé azért, hogy módot adjon a franciáknak, segítsék elő a tettesek kinyomozását.

Irországhban internálták egy amerikai bombázó legénységét és egy kanadai ujságíró.

Roosevelt amerikai elnök fogadta a windsori hercegi párt és villásreggelit adott tisztükre.

Fukien kínai tartományban a terroristák megölték egy japán lapvállalat elnökét.

A torinói Stampa az angliai kommunista tüntetésekkel kapcsolatban megjegyzi, hogy a Szovjettel szövetséges hatalmak népét mindjobban megmetyeljezi a kommunizmus. A lap az Intelligence Service súlyos kudarcának minősíti azt a tényt, hogy a palesztinai főmufti Olaszországba menekülhetett. Az olasz nép nagyon örül annak, hogy az arab világ vezéregyéniségének menedéket nyújthat.

Moszkva tizenkilenc tornyu vára Nemsokára megkondulnak a Kreml elné- mult harangjai

A lenyűgöző szépségű Szentpétervár, a cári Oroszország közigazgatási fővárosa, egyveleje volt. A hatalmas birodalom szívéét és lelkét pedig a meghitt, patinás szépégű Moszkva, illetve a moszkvai vár, a Kreml képezte. Ha meg akarjuk ismerni Oroszország igazi történelmi arcát, a Kremlt kell tanulmányoznunk.

Ha napos időben felmászunk a közeli száz méter magas Iván Velikij-harangtornyába, amely az egész Kreml fölött uralkodik, csodálatos, semmivel össze nem hasonlítható látkép tárul szemünk elé.

Körülnéztünk fut a Kreml végig fogazott tizenkilenc más-más tornnyal ékesített szabálytalan vonalú elválasztó fala. Azon belül, amerre csak nézünk, mindenütt különböző nagyságú színű és rajzu hagymakupolás templomok tornyait látjuk, amelyek között több palota és emlékmű emelkedik. A Kremlnek nincsenek utcái, az épületek teljesen rendszertelenül helyezkednek el. Lábunk alatt három régi székesegyház — a Mennybemenetel, a Megboldogulás és a Fogantatás székesegyházának — arany- és ezüstszerű kupolái, zöld tetői és hófehér falai kápráztatják szemünket. Mind a három a XIV. század elején épült, de később átalakították. Érdekes, hogy az építőanyagukat képező fehérekő nem található Moszkva környékén. Valószínűleg a Volga középső folyásának messze vidékéről hozhatták ide, mégis a legtöbb régi moszkvai templom és sok más épület ebből a kőből épült. Ezért az oroszok Moszkvát »Bje lokamennaja«-nak — »fehérekő«-nek nevezik.

A Megboldogulás a legnagyobb méretű katedrális, a cárok koronázó temploma volt. A három székesegyház mögöl a régi és az új cári paloták épületei magaslanak ki. A legrégebbi a »Gramovitaja Palata«, a XV. századbeli fogadó és dolgozó palota. Itt különösen érdekes a trónterem, egy hatalmas szögletes pillérrel a közepén. A falakon és a boltíves mennyezeten a freskók Oroszország vallásos eseményeit örökítik meg. A másik régi palota, a »Tjerem«, a XVI. század elején épült fel és a cári lakosztályt képezte. Architektúrája és belső berendezése mindeneknél jobban tükrözte vissza a korabeli Oroszország életét. Ki csiny, rácsos, dus diszítésű ablakain keresztül csak kevés fény szűrődik be a pazar bízánci pompával díszített és berendezett terembe. Komorszerű, sok szentet ábrázoló freskói mégis kolostor benyomását teszik.

A régiek teljes ellentéte az új palota épülete, amely a XIX. század közepéből való. Impozáns homlokzata 78 méter magas (kupola nélkül) és 120 méter széles. Magas világos termek között a legszebb a Szent György-terem, a volt cári hadsereg panthe-

onja; a falai a legnagyobb katonai kőütemés, a Szent György-rend összes tulajdonosainak márványbavésett nevét örökítik meg, a Szent András-terem a volt trónterem, a Szent Katalin-terem, a Gazda-lovagok terme és mások.

Az egymás mellett épült paloták által alkotott udvarban áll a XIV. századbeli első moszkvai kőtemplom a »Spasz-na-boru« — »Mégváltó az erdőben«, amely hirdeti, hogy a Kreml-dombot valaha erdő borította. A kis templom a legértékesebb történelmi műemlék.

Jobbkéz felől az »Archangelszkij« székesegyház aranykupolái csillognak. Itt nalk eltemetve az összes moszkvai cárok egészen Nagy Péter idejéig, aki székhelyét Szentpétervárra helyezte át.

Távolabb még néhány templom és kolostor hagymakupolás tornyai tűnnek fel. Közöttük áll az arzenális, a felső bíróság és még néhány kisebb palota.

A szabálytalan háromszöget alkotó falain kívül a hatalmas Vörös-tér terület el. (Ez az elnevezés nem ujkéletű és onnan származik, hogy a XIV—XVII. századokban itt állt kámpad és itt hajtották végre a halálos ítéleteket). A tér egyik végében a

Ötezerhatszáz hold földet osztottak ki Jánoshalmán a szegények között

Jánoshalmi küldöttség tisztelgett kedden Deák dr. főispánnál és vitéz Bajsay dr. alispánnál

Kedden délelőtt népes küldöttség ke-reste fel a vármegye székhelyét Jánoshalmáról. A küldöttséget Iványi Dániel köz-ségi jegyző vezette, s tagjai voltak még többek között Ágoty Ferenc bíró, Almási Imre megyei bizottsági tag, Komáromi István megyei bizottsági tag, Okrészt Illés ál-latorvos, dr. Kiss János és Horváth János. A küldöttség tisztelgett Deák Leó dr. főispánnál, majd tisztelgő látogatást tett vitéz dr. Bajsay Ernő alispánnál is. A küldöttség előadta Deák dr. főispánnak, hogy Jánoshalmán 1500 levente van otthon-nélkül.

A város minden áldozatot meghoz az otthon felépítése érdekében. Maga az apát-plébános,

Szabó István, 15.000 pengőt adományozott a leventeotthon céljaira. Kérte a küldöttség, hogy a jánoshalmi szegényeket juttassák munkához.

Illancs és Kecskés között összekötő út építését kérte a küldöttség ezután. Erre a célra már 20 ezer pengőt össze is szedtek

fáradt, agyondolgozott ember percek alatt felírissül, életvidám és munkaképes lesz, ha a valódi

DIANA sósbor-szesz,

néhány cseppjével bedörzsöli elcsigázott tag-jait.

Hűsit, erősít, felvillanyoz!

Mindenütt kapható!

Jelenlegi árak:

próba	eredeti	közép	nagy
palack			
80 f	1.40 P	4.20 P	7.80 P

csodálatos szépségű Szent Bazil-templom áll. Vele szemben a történelmi múzeum, oldalt pedig a régi »Duna« — a parlament, a »Rjadi« — a nagy kereskedelmi csarnok impozáns épületei láthatók. Távolabb kör-röskörül, amerre csak ellát a szem, a hatalmas négymillió város köröngetege terül el.

Évszázadokon át, a vörös uralomig, a Kreml, mint a régi Szent Oroszország szimbóluma élt minden orosz szívében. A bolsevisták több templom lerombolásával és bezárásával meggyalázták ezt a szentséget. De most közeledik a feltámadás és nemsokára ismét megkondulnak a Kreml elnémult harangjai.

a községben, sőt a lakosság ahhoz is hozzájárul, hogy s egédkezik a munkánál. A többi segélyt a vármegyétől, illetve az államtól várja. Az ut nagyon fontos.

Illancson és Kecskésen 5600 hold földet osztottak szét a szegény magyarok között. Ezek terményeiket a rossz, felázott utakon nem tudják hazaszállítani. Kövesút kellene, mert ez létérdeke az ottani szegénységnek.

A báró Orczy utca kikövezése is nagy fontossággal bír. Erre a célra addig

8000 pengőt gyűjtöttek össze a községben és az utépítéshez szükséges előmunkálatokat is elvégezték.

A küldöttség kérte a főispánt, hogy az ipari növények árát is maxímálják. Ezután a polgári iskola felépítésének érdekében kérték fel intervencióra a főispánt. A jánoshalmi polgári iskolának 180 tanulója van, de tanterme ennek ellenére nincs meg felelő.

A főispán megígérte támogatását és kilátásba helyezte látogatását Jánoshalmán

Nyolcvanmillió pengő jut a belügyi kormányzat a Nép- és Családvédelmi Alap céljaira

Nagy összegeket fordítanak házassági kölcsönökre és gyermekvédelemre

A magyar politikai világ rendkívül érdeklődésre tarthat számot a belügyi tárca költségvetését ismertető füzet. A tárca kiadásának ebben az évben a múltévi költségvetéssel szemben 84.917.000 pengő többlet érvényesül. Érdekes, hogy a bevétel előirányzata 18.593.000 pengővel emelkedik. Rendes kiadásokra a most benyújtott költségvetés 275.226.710 pengőt irányoz elő. Személyi kiadásokra az 1942-es előirányzott összeg 101.597.010 pengő, dologi természetű kiadások előirányzata: 69.33.540 pengő. Az Országos Nép- és Családvédelmi Alap javadalmazása a most benyújtott költségvetésben 80 millió pengő, tehát 20 millióval több, mint az előző költségvetésben volt. Az 1942 évre előirányzott kiadásokból közigazgatási kiadásokra 36.222.500 pengőt fordítanak, egészségügyi és gyermekvédelmi kiadásokra 52.925.800 pengőt, szociális kiadásokra 96.812.800 pengőt, a közbiztonsági szolgálat költségeire pedig 99.320.900 pengőt irányoztak elő. Az egész vonalon tehát az előző évi költségvetéssel szemben jelentős emelkedés mutatkozik. A személyi kiadásoknál a keleti és erdélyi országrészek visszatérése, másrészt pedig a különböző fizetési és családi pótlékok megállapítása.

Az Országos Nép- és Családvédelmi Alap javadalmazásánál a most benyújtott költségben 33,33 százalék emelkedés mutatkozik. Népesedéspolitikai szempontból igen nagy jelentőségű az a rendelkezés, amely lehetővé teszi, hogy az arra rászoruló és egészséges házasságok házasságkötés alkalmából kölcsön folyósítsák. A belügyminiszter a kölcsönök összegét és feltételeit olyképpen kívánja megállapítani, hogy azok a házasságok megalapozására és ennek folytán a népesedés előmozdítására valóban alkalmas tényezőnek legyenek. Közli a belügyminiszter a költségvetéshez mellékelt indokolásában, hogy a beruházásokra előirányzott 1.690.000 pen-

gőből a legszükségesebb, elodázhatatlan igények fognak teljesíteni. Különös gondoskodás tárgyát képezi a belügyi tárca költségvetésében a gyermekvédelem fejlesztése. Százötvenezer pengőt irányított elő a belügyminiszter a költségvetésben arra, hogy az állami gyermekmenhelyek hiányait pótolják és hogy az erdélyi részek három gyermekmenhelyét modernizálják.

Bejelenti a miniszter a költségvetés indokolásában, hogy a bányanyugbér-biztosítás reformjait megoldotta.

Bejelenti a miniszter azt is, hogy az Országos Nép- és Családvédelmi Alap költségvetésének keretében az élelem szűkös, vagy hiányos volt miatt az egészségi károsodás veszélyének kitétt, aránylag ráutalt 3—11 éves korú gyermekeknek a téli időszakban 100—120 napon át történő étkeztetésre — az intézményes szociálpolitikai tevékenység mellett is szükség lép — erre a célra megfelelő összeget fordít. Bejelenti, hogy a szegénysorsu anyák csecsemői legalább hat hónapon át havonta félkilós ingenszappant kapnak.

Igen érdekes, hogy a költségvetés 10.000 pengőt irányoz elő jutalomként azoknak a csendőröknek, akik nemzetiségi területen szolgálnak és minél hamarabb és minél tökéletesebben elsajátítják az illető nemzetiség nyelvét. A csendőrség felszerelésének és fegyverzetének korábbi korszerűsítésére 500.000 pengőt irányoztak elő. Tizenkét csendőrlaktanya építésére pedig 600.000 pengőt vettek fel a költségvetésbe. A rendőrfogalmazó, felügyelő és dektívgyakornokok, valamint a próbarendőrök és próbacsendőrök rendőrségi illetve csendőrségi külön pótdíjban részesülnek.

A költségvetés a rendőrség technikai felszerelésének kiegészítésére és tökéletesítésére, valamint Budapesten külön rendőrhívó-távbeszélő hálózat létesítésére 442.000 pengőt irányoztak elő.

„A háboru után 600.000 lakást kell építeni Magyarországon“

Dr. ing. Bierbauer Virgil építész a Magyar Mérnök- és Építészegylet építészeti szakosztályában előadást tartott a háboru utáni magyar építészeti feladatairól. Az előadó a legfontosabb problémának, a lakásépítést tartja. Vizsgálat tárgyává tette az elmúlt husz évben Csonka-Magyarországban lefolyt lakásépítést és megállapította, hogy ez idő alatt mintegy 520.000 lakás épült, tehát az ország minden 100 új lakója számára 53 új lakás. Mivel az országban átlagban 4 személy lakik egy lakásban az 53 lakás közül 25-öt a népszaporulat vett igénybe, a többi lakás a régiak pótlására, avagy a zsúfoltság megszüntetésére szolgál. Általában a lakásviszonyok némi javulását állapította meg az előadó. Ezután részletes számításokat mutatott be arról, hogy a háboru utáni évtizedben a népszaporulat elhelyezésére mintegy 280.000 lakást kell építeni, a rossz lakások pótlására 100 lakást és a túlzásfoltosság részbeni megszüntetésére 250.000-et. Ilyenformán

véleménye szerint 630.000 új lakás építésével kellene számolni, azaz minden várható 100 új lakos számára 58 új lakás építése lesz szükséges. A legkisebb falusi lakás minimális típusát, az Országos Nép- és Családvédelmi Alap nagytétényi kísérleti házában látja.

Budapesten aránylag több lakás lesz építendő, mivel az elmúlt husz évben aránylag sokkal kevesebb lakás épült a fővárosban. Számításai szerint 140.000 lakás építését kell tervbe venni.

Harcot kell indítani a városi lakások és hallos lakások típusa ellen. Tervekben mutatja be a minimális bérházlakást amelynek egy szerény lakószobán kívül legalább egy, de inkább két 8 négyzetméter területű hálókamrával kell bírnia. E típusra való áttérést megfelelő adókedvezményekkel lehetne elérni. Sürgette az építésmérnöki tervezés minél szélesebb területen való kötelezővé tételét és megemlíti, hogy 1920—1930 között a csonka országban

mindössze 712 olyan ház épült, amelyet a törvények szerint építésmérnökkel kellett tervezni. Befejezésül rámutatott az építési hitelek nagyarányu megszervezésének, az építőanyagtermelés és elosztás megszervezésének szükségére, mind pedig a megfelelő városrendezési tervek megállapításának halaszthatatlan mivoltára.

Egy zágrábi zsidó nagykereskedő volt a Vályevo környéki szerb kommunisták vezére

Belgrád, október 28.

Az Obnova c. belgrádi lap jelentése szerint a kormánycsapatok Vályevo közelében ártalmatlanná tettek egy kommunista csoportot, amelynek vezetője Mayer Hinkó zágrábi zsidó nagykereskedő volt. A zsidó kommunistavezérel együtt elfogott Cvetkovics montenegrói származású volt jugoszláv tiszt elmondotta, hogy Mayer parancsára fejezték le a divcei községi elnököt. Zsaminovci közelében egy őrnagy, egy őrmester és egy kereskedő borzalmasan megcsonkított holtestét találták meg. Ezeket azért mészárolták le a kommunisták, mert nem akartak csatlakozni a lázadókhöz.

A Novo Vreme vezércikkben válaszul Amerly angol lordnak a szerb néphez intézett rádióbeszédére és megállapítja, hogy az angolok továbbra is azon mesterkednek, hogy öngyilkosságba zargassák a szerb népet. A szerb nép házat egyszer már felgyújtották az angolok a március 26-i eseményekkel. A lap leszögezi, hogy nem akad többé Európában bolond, aki öngyilkosságra szánna el magát azért, hogy a nemes angol nemzet biztonsága fokozódjék. (MTI)

Megkezdte munkáját a Szenteleki irodalmi társaság

Az október 12-én Zomborban megtartott író értekezlet, mint ismeretes úgy határozott, hogy hatosbizottságot küld ki az irodalmi társaság megalakításának és egy folyóirat megindításának előkészítésére. A hatosbizottság tagjai, névszerint: Szirmai Károly dr., Draskóczy Ede dr., Herceg János, Blazsek Ferenc, Timár Ferenc és Czako Tibor, hétfőn, október 27-én értekezletet tartottak Ujvidéken, a DMKSz székházában.

A hatosbizottság kimondotta Ujvidéken, hogy a Szenteleki — irodalmi társaság megkezdte működését.

A Szenteleki-Társaságot három évvel ezelőtt megalakították, vezetőségét is megválasztották. Az alapszabályokat azonban nem hagyták jóvá a jugoszláv hatóságok.

A Társaság a Délvidéki Magyar Közművelődési Szövetség írói, illetve újságírói szakosztályaként fog működni.

Ugyanakkor elhatározta a hatos bizottság, hogy a MKSz kiadásában

megjelenteti a Kalangya című irodalmi folyóiratot.

A Kalangya Herceg János szerkesztésében már karácsonyra megjelenik.

Délvidéki körútra indul a Budapesti Kamarakórus Zomborban 21-én adnak hangversenyt

A Budapesti Hangversenykórus délvidéki körútra indul. November 19-23-ig a délvidéki városok zenekedvelő közönsége előtt mutatkozik be a legjobb magyarországi kórusgyűttes, amelynek minden egyes tagja kiváló művész. A kórust dr. Paulovits Géza vezeti.

A kiváló együttes első állomása Zenta lesz, onnan Szabadkára mennek, ahol 20-án rendeznek hangversenyt. Másnap, november 21-én Zomborban, a Vadaszkürt külön hangversenytermében szerepelnek.

Városunkból Ujvidékre látogatnak el a kórus tagjai. Ujvidéken 22-én és 23-án rendeznek hangversenyt.

Az előadások tiszta bevételét jótékony célra fordítják.

Vigyázz a címre!

HUSVÉTH LAJOS

Első délvidéki kelmefestő és vegytisztító intézet, Zombor, Deák Ferenc krt. 20

a Karmelita templommal szemben

Alapítva 1825-ben

Vigyázz a címre!

„Becsületes tisztalelkű magyarok akarunk lenni, mert a Dunamezőben nagy feladatok várnak ránk“

Megalakult Magyarkanizsán a DMKSz fiókegyesülete

Magyarkanizsáról jelentik: A Délvidéki Magyar Közművelődési Szövetség fiókjára vasárnap alakult meg Magyarkanizsán. A megjelenteket Szommer Károly plébános üdvözölte. Korelnökké Majoros mérnököt, Zenta kiküldöttjét választották meg. Nagy Iván dr. másfélórás beszédben mutatott rá a szövetség munkájának szükségességére.

— A Délvidéken, a magyar törvények szerint joga van minden nemzetiségnek szervezkedni úgy politikai, mint kulturális téren, addig, amíg ez a szervezkedés a lojalitás keretein belül mozog. Magyar lelkiséget, szellemiséget kell a népbe vinni. Az idegen faj, a zsidóság, a cionista elem, csak Palestina felé orientálódott. Becsületes magyarok akarunk lenni, tiszta lelkűek, értelmes lények, akikre a Dunamezőben és a Kárpátok között nagy feladatok várnak.

A közösségért, a szebb magyar jövőért kell harcolnunk. Eggyé kell kovácsolni minden magyart társadalmi különbség nélkül. Mindent meg kell tenni, hogy ebben az országban minden ember boldog legyen.

A magyar kormány mindent elkövet, hogy segítsen az elesetteken, fejezte be beszédét. A hallgatóság lelkesen megtapsol-

ta. Utána Vass Sándor tolmácsolta Krammer Gyula elnök üdvözlését.

A fiók vezetősége a következő: elnök Szommer Károly plébános, társelnökök: Bagi Péter és Losoncz János. Ugyvezető alelnök: Raffay Kálmán tanító, második alelnök: Losoncz Antal, pénztárnokok: Mijutinovics Gábor, Fehér László, titkárok: Rekeczky József, Raffay Kálmán, Söreghy Viktor. Ellenőrök: Tóth István, Ladóczky János, Losoncz Gyula, Pósa János. Háznagykok: Kollár István, Megyesi István, vigalmi bizottsági elnök: Prohászka István, választmány: Söreghy János, Bata Károly, Mihálkovic Kálmán, Dobos József, Zsilinszki Mihály, Buza István, Sóti Sándor, Fejős János, Prohászka István, Cseszko József, dr. Bata Péter, dr. Gajó István, Tandari Pál, Barna Antal, Szabó Pál Imre, Pili si József, Dobó Tóbiás, Laczkó Illés, Bicskei Antal, Bognár István, Fehér Kálmán, Vörös György Rozgonyi Mihály, Bata Ferenc, Szabados Miklós, Bata M. Sándor, Bali Károly, Bicskei Illés, Bata Nándor, Vajdovics Ferenc, Sarnyai Lukács, Rekeczky László, Kenyeres Ferenc, Kovács Mátyás, Apró Lukács, Apró János, Kiss Ferenc, Gubi Mátyás, Gubi János idős, Ferkas Ferenc, póttagok: Koncz István, Szakala Menyhért, Mészáros István, Palatinusz Szilveszter és Sóti Antal.

Szünőfélben vannak Középbácskában a ragályos tifuzsmegbetegedések

A kulai járásban kétezer védőoltást alkalmaztak

Ujverbászról jelentik: Megirtuk, hogy mintegy négy héttel ezelőtt Középbácskában ragályos hastifuzsmegbetegedések léptek fel. A hatóságok erélyes intézkedése következtében a megbetegedéseknek csak

egy halálos áldozata volt.

Az utóbbi napokban a helyzet javult, de ennek ellenére a kulai járásban elrendelték a kötelező védőoltást. Eddig több mint kétezer oltást alkalmaztak.

Polgáriiskolát kell építeni Zomborban

Séta a középiskolákban-Sokban hátráltatja a tanítást és az előmenetelt a könyvhiány

A zombori középiskolákban a felszabadulás után csökkent a tanulók száma. Ez azzal magyarázható, hogy az Őrszállásiak, a bezdániaiak s a volt trianoni határ mentén fekvő községek lakosai ma már nem Zomborba adják fiaikat iskolába, hanem elküldik a határ megszűnésével jobban megközelíthető volt anyaországi városokba így Bajára és Baranyából pedig Pécsre.

A zombori gimnáziumba, amely Magassy Antal igazgató vezetése alatt működik, az 1941/42-es évre összesen 428 fiú és 160 leánytanuló iratkozott be, a múltévi 850 tanulóval szemben. Vallásfelekezeti szerint a tanulók megoszlása a következő: r.k. 330, ref. 13, ev. 8, gör. kat. 23, gör. keleti 159, izraelita 45. Nemzetiség szerinti megoszlás: magyar 295, német 58, szerb 149, szlovák 2, rutén 21, horvát 14, bunyevác 33, sokác 1, zsidónak csak egy vallotta magát.

A polgári leányiskolában a tanulók száma 292, a múltévi 290 tanulóval szemben. Az idén tehát két tanulóval több iratkozott be az intézetbe. Az iskola I. II és III. osztálya párhuzamos. A tanulók megoszlása, felekezeti szerint: r.k. 233, ref. 14, ev. 4, gör. kat. 2, gör. keleti 29, zsidó 10, nemzetiség szerint magyar 172, német 54, rutén 1, horvát 4, bunyevác 30, sokác 3, szerb 24, egyéb 1, zsidó 1. Az intézet igazgatója Magyar Mária. Az igazgató-

nő kijelentette munkatársunk előtt, hogy kevés a tankönyv s ez sokban késlelteti az előmenetelt.

A fiupolgári iskolában vitéz Hódási Béla igazgató kalauzolta a Délvidék munkatársát. Az igazgató elmondotta, hogy az épület alkalmatlan az iskola céljaira. Zomborban új polgári iskolára van szükség. Már 1909-ben fel akarták építeni az új iskolát, azóta azonban sok minden közbejött. Most már halaszthatatlanul szükség van az új épületre. Korszerű, modern, világos, nagy befogadóképességű polgárra van szükség.

Az intézetnek jelenleg 270 tanulója van. Ezek közül r.k. 249, ref 4, ev. 1, gör. kat. 9, magyar 150, német 67, horvát 2, bunyevác 41, szerb 8. Párhuzamos osztálya a II. és a III.

A leánytanítóképző intézet igazgatója Rusznyák Antal. Az intézet növendékeinek száma 110. Ezek közül r.k. 53, ev. 7, gör. kat. 8, gör. keleti 42, magyar 43, német 7, tót 8, rutén 8, bunyevác 2 szerb 42.

A kereskedelmi iskolába erre a tanévre 191 tanuló iratkozott be. Ezek közül r.k. 150, ref 3, ev. 5, gör. kat. 3, gör. keleti 21, izr. 9, magyar 105, német 45, ruszin 5, bunyevác 15, szerb 22.

A kereskedelmi igazgatója Seevald Ferenc tanár.

Egész sor árdrágítót ítelt el a zombori rendőrség

A zombori rendőrség több árdrágítót ítelt el. Bacsics Katalint és Bacsics Simonét, mert a szappan kg-ját 3,50 pengőért árulták a piacon 30—30 pengő pénzbüntetésre vagy 10—10 napi elzárásra ítélték. Csomics Péter csoplyai árust 500 pengő vagy 50 napi elzárásra ítélték, Kumi Gergelyné regőczi árust, mert a teavaját 6 pengőért árulta 80 pengő pénzbüntetésre vagy 20 napi elzárásra, Mészáros Ferencet Regőcéről hasonló véttségért 100 pengő pénzbüntetésre, vagy 25 napi elzárásra ítélték, Kovács Péterné és Kovács Mária regőczi asszonyokat 80—80 pengő pénzbüntetésre vagy 20 napi elzárásra ítélte a rendőrség. Pekanovits Péterné 60 pengő büntetést, vagy 30 napi elzárást kapott. Vass István a tojást adta drágábban, ezért 30 pengő pénzbüntetésre vagy 10 napi elzárásra ítélték. Obuskovics Milica és Brausics Milica a zombori turót mérte drágábban. Fejenként 40 pengő vagy 15 napi elzárást kaptak. Fischer Antal zombori mézáróst felmentették.

Vasárnap és ünnepnapokon, valamint éjszaka szünetel a taxi forgalom

A kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter rendeletet adott ki a géperejű bérkocsivállalatok üzemének korlátozásáról.

A rendelet szerint közterületen vagy telephelyen a közönség rendelkezésére tartott géperejű bérkocsipar gyakorlására szolgáló gépjárművel hétköznapon este 22 óra és reggel 6 óra között, továbbá vasárnapon és ünnepnapokon (Gergely-naptár szerinti és nemzeti ünnepnapokon) nem lehet fuvarozni.

Ez a tilalom nem vonatkozik: a) a hatósági rendelkezés alapján történő fuvarozásra; b) pályaudvarra vagy pályaudvarról történő fuvarozásra; c) orvosoknak beteglátogatás céljából történő fuvarozásra; d) betegeknek vagy testi fogyatkozásban szenvedőknek fuvarozására; e) az esküvői fuvarokra; f) a temetési fuvarokra.

Hatósági rendelkezés alapján csak azt lehet fuvarozni, aki valamely szolgálati beosztása szerint illetékes polgári vagy katonai hatóságnak géperejű bérkocsi igénybevételére jogosító írásbeli felhatalmazásával rendelkezik.

Pályaudvarra vagy pályaudvarról csak az veheti igénybe a géperejű bérkocsit, aki a pályaudvarról elutazni szándékozik, vagy aki a pályaudvarra érkezett.

Orvosok beteglátogatás címén nemcsak a beteghez, hanem onnan vissza is fuvarozhatók.

Hétköznapon reggel 6 óra és este 22 óra között közterületen vagy telephelyen a közönség rendelkezésére tartott géperejű bérkocsipar gyakorlására szolgáló gépjárművel a helyi forgalomban ugyanazt az utast egyfolytában egy óránál tovább nem szabad fuvarozni. Ez a korlátozás nem vonatkozik: a) a hatósági rendelkezés alapján történő fuvarozásra; b) az esküvői fuvarokra; c) a temetési fuvarokra.

DELVIDÉK DELVIDÉK DELVIDÉK DELVIDÉK
 ELVIDÉK DELVIDÉK DELVIDÉK DELVIDÉK
 LVIDÉK DELVIDÉK DELVIDÉK DELVIDÉK
 VIDÉK DELVIDÉK DELVIDÉK DELVIDÉK
 IDEK DELVIDÉK DELVIDÉK DELVIDÉK
 DEK DELVIDÉK DELVIDÉK DELVIDÉK
 EK DELVIDÉK DELVIDÉK DELVIDÉK
 K DELVIDÉK DELVIDÉK DELVIDÉK
 DELVIDÉK DELVIDÉK DELVIDÉK DELVIDÉK
 ELVIDÉK DELVIDÉK DELVIDÉK DELVIDÉK

20.000
 ember olvassa

HIREK

00000000

Magyar hősök

1914. október 29.

Ezen a napon Ferencz Kálmán volt kaposvári 44. közös gyalogezredbeli őrmester vitéz magatartásával tünt ki. Egy éjjeli támadás alkalmával, midőn századparancsnoka megsebesült, átvette a századparancsnokságot és a leghevesebb ellenséges tüzben a századot előrevezette. Közben észrevette, hogy a szomszédos századnak nagy veszteségei vannak és tartalékát a sötétségben nem találja. Ferencz őrmester miután a tartalék tartózkodási helyét tudta, saját elhatározásából felkereste és azután a tartalék élén megrohmozta az ellenséget és állásából kiütötte.

Ugyacsak ebben az ütközetben a 12. század súlyos veszteséget szenvedett, a századparancsnok is súlyosan megsebesült. Ferencz őrmester a századot magához vonta, azután a saját és a 12. századdal együtt csatlakozott a zászlóalj folyamatban lévő támadásához, s ezzel nagyban hozzájárult a sikerhez.

Ferencz őrmestert különösen öntevékeny és vitéz magatartásáért az arany vitézségi éremmel tüntették ki.

OTI ügyeletes orvosa: Dr. Szabó Endre, Flórián ucca 8.

Ügyeletes gyógyszerár: Arany oroszlán, Szent háromság tér.

BAJMOKON KISORSOLTÁK A VITÉZI TELKEKET. Bajmokon megtörtént a vitézi telkek kisorsolása. Vitézi telket kaptak Aladzsics Mihály, Anisics István, vitéz Bajmoki Boldizsár alhadnagy, Hunyadi Antal, Jeszenszky Ernő, Kántor István, Kohn Péter, Kiss Lajos, Kókai Kálmán, Kardel János, Lukács István, Mándics György, Patacsics József, Pfeifer János, Romóka János, Svraka Mihály, Szabó György, Szakács Lajos, Bakula Imre, Berényi János Ferenc, Vida Lajos, Zajác Mihály.

Dr. Deák főispánt és vitéz Bajsay alispánt is meghívták a bácsfeketehegy-i országzászló felavatására. Bácsfeketehegyén október 31-én avatják fel az ereklyés országzászlót. A zászlót Kunhegyes népe hozza Feketehegyre Varga József lelkes vezetésével. A rendezőbizottság nagy körültekintéssel fáradozik azon, hogy az ünnepély szép és lélekemelő legyen. Az ünnepi beszédet Ágoston Sándor református püspök, Varga Zoltán és Póth Lajos lelkesek mondják. Szavallatot mond Nyiri József lelkes és Bertók Lajos gazdafiú. A rendezőség meghívta az ünnepségre dr. Deák Leó Bácsbodrog vármegye főispánját, vitéz dr. Bajsay Ernő alispánt, továbbá dr. Katona József fősolgabíró, dr. Nagy Ivánt és dr. Pummert Sándort.

Rozváczy Lajos államtitkár. A Magyar Távirati Iroda jelenti: A kormányzó a közellátásügyi tárca nélküli miniszter előterjesztésére az 1917. évi XI. t. c. 2. §-ának 2. bekezdése alapján nemes rozváczy Rozváczy Lajos szkv. hadbiztos vezérőrnagyot az árellenőrzés országos kormánybiztosát a m. kir. közellátásügyi tárca nélküli miniszternek alárendelt Országos Közellátási Hivatalhoz államtitkárrá kineveztette.

Tizenharmadik havifizetést kérnek a magántisztviselők. A Keresztényszocialista Magántisztviselők Országos Szövetsége fel szólította azokat a szövetségeket, melyekbe a magántisztviselők tömörülnek, hogy a beszerzési nehézségekre való tekintettel szorgalmazzák a munkaadóknál a magántisztviselők rendkívüli segélyezését, egy havifizetésüknek megfelelő összeg kintallásával.

Az alispán Topolyán. Dr. vitéz Bajsay Ernő Bácsbodrog vármegye alispánja az elmúlt napokban Topolyán tartózkodott, ahol a járás fősolgabírájával és a községi főjegyzővel fontos személyi és egyéb ügyekről tárgyalt. Az alispán kíséretében voltak: Hunvölgyi Jenő számvevőségi főtanácsos, dr. Baranyi Bálint vármegyei II. főjegyző, dr. Orkényi Miklós vármegyei aljegyző és dr. Simon János solgabíró, alispáni titkár.

Felállították a zombori temetőben a névtelen hősök sírkövét. Társadalmi akció révén — mint már jelentettük — emlékkövet kaptak a zombori temetőben nyugvó névtelen hősök. Zomborban 429 jeltelen sír volt. A város a kezdeményezés után magáévá tette azt a gondolatot, hogy a polgárság halála jeléül keresztet állít fel a hősök sírján. A városi mérnöki hivatal készítette el az egységes tervet, s a keresztet már fel is állították a temetőben.

Sulyos tömegszerencsétlenség Budapest. Budapestről jelentik: A lonyai utcában épülő református gimnázium épületében sulyos tömegszerencsétlenség történt. Az építkezésnél alkalmazott munkások a pincében tüzet gyújtottak és faszénrel tüzeltek. Széngázmérgezésben többen megbetegedtek. Ot munkást sulyos állapotban szállítottak kórházba.

Engedély kell a burgonya helyközi szállítására. Rendelet jelent meg, amely szerint fuvarozási vállalat vagy tehergépkocsi tulajdonos burgonyát egyik község területéről a másikra való szállításra csak a Bel-földi Burgonya Kereskedelmi Egyesülés vagy a Magyar Burgonyakiviteli Egyesület től vehet át. A termelő budapesti háztartása szükségletének ellátására három métermázsát meg nem haladó saját termelésű burgonyáját is csak az MTE Sz által díjmentesen kiállított igazolás alapján szállíthatja Budapestre.

Csütörtökön temetik Huszár Károlyt. Budapestről jelentik: A tragikus hirtelenséggel meghalt Huszár Károly titkos tanácsos, volt miniszterelnököt csütörtökön helyezik örök nyugalomra. A temetést az iparügyi minisztérium rendezi. A temetési szertartást Glattfelder Gyula dr. csanádi püspök végzi. A kormány nevében Vargha kereskedelem- és iparügyi miniszter bucsuztatja el Huszár Károlyt.

Megajukult a Vöröskereszt szabadkai fiókjá. Szabadkáról jelentik: A magyar Vöröskereszt szabadkai fiókját vasárnap délután alakították meg. Az alakuló közgyűlést a városháza tanácstermében tartották, a gyűlésen elnöke dr. Reök Andor főispánt és dr. Völgyi János polgármestert választották meg.

Ha belei el vannak dugulva és gyomra rossz, úgy folyamodjék lehetőleg azonnal a természetes „Ferenc József” keserűvízhez, mert ez már csekély alig egy pohányi mennyiségben is gyorsan, biztosan és mindig kellemesen tisztítja ki az emésztés útjait s jó étvágyat és friss közérzetet teremt. Kérdezze meg orvosát!

Tisztviselő kinevezések Topolyán. A Topolyai járás fősolgabírája Topolya községhez a következő tisztviselőket nevezte ki: Szakály Ferencet, vitéz Szabó Imrét, Törő Ferencet segédjegyzőkké, Fontányi Imrét, számtisztit, Kass Józsefet, Izsáki Jánost, Szabó Lászlót, Szücs Károlyt és Szikora Pétert községi tanácsosokká, Benda Jánost, Fontányi Károlyt, Kerekes Józsefet, Szatmári Imrét és Kóvács Katona Károlyt községi díjnokká.

Péterrévén tanfolyamot rendeznek a kukoricahaj feldolgozására. Péterrévről jelentik: A tél folyamán a község tanfolyamot rendez a kukoricahaj feldolgozására, amely a szegényebb lakosságot tetemes ke resethez juttatja. Az előjáróság kéri a lakosságot, hogy gyűjtse össze a haját, hogy minél több anyag álljon a tanfolyam vezetésének a rendelkezésére. A tanfolyamra már most be lehet iratkozni a község házában.

SPORTHIREK

Temerin: TTC—Ada 7:1 (4:1). I. o. Vezette: Burai. A TTC mégig nagy fölényben volt és Sörös (3), Toldi (2), Keserü (2) góljaival könnyen nyert. TTC ifj.—UVAK ifj. 2:2 (2:0).

Szenttamás: Kulai AFC II—Csaba FC 0:1 (0:0). II. o. Vezette: Molnár. Góllövő: Fabri, Turuc, illetve Jojin.

Kishegyes: K. Bocskai—Zentai Bocskai 3:0 (1:0). I. o. Vezette: Popovics. A sáros talajon csunya játék folyt. Góllövő: Lakatos (2), Tilankovics.

Kulán vasárnap a Topolyai csapat játszik bajnoki mérkőzést.

Szélhámusok garázdálkodtak Órszálláson. A csendőrség két jólöltözött fiatalembert tett ártaimatlanjá. Ezek névszerint Ju ház Dezső és Noviczky Alajos, a Császár András siketnéma intézet részére gyűjtőtek segélyt. A szélhámusok ellen megindult az eljárás.

Péterrévén vásárt tartanak. Az őszi vásárt novembri hó elsején tartják meg a községben. Vészmentes helyről mindenféle állat felhajtható az előírt járatlevelekkel. A járműveket húzó állatoknak is kell lenni járatlevelüknek.

Felborult a szekér, egy asszonyt agyon nyomott a gabonásszék. Kecskemét határában egy gabonásszék tengelytörés következtében az árokba fordult. A szekéren ülő két asszonyra ráestek a gabonásszék. Közülük Dávid Ferencné megfulladt. Bába Pálnét életveszélyes állapotban a kecskeméti kórházba vitték.

Magyarország termeli a legtöbb bauxitot. A Mérnök és Építészegylet jubileumi előadássorozatában hétfőn Graul Róbert mérnök tartott előadást »Bauxit» című előadással. Az előadó megemlékezett a magyar bauxitbányászat történetéről és megállapította, hogy hazánk a világ összes bauxittermelő államai között az első helyre került. Az alumíniumgyártás hazánkban szintén nagy jövő előtt áll és már a harmadik alumínium gyárunk van készülőben. Magyarország bauxit készlete bőségesen lehetővé teszi a timföld és alumínium ipar nagymérvű fejlesztését.

A topolyai cukor és petróleumkereskedők névsora. Topolyán a cukor és petróleum eladására jogosított kereskedők névsora a következő: Mihálovits Béla, Schneider Dániel, Kiskároly testvérek, Csernik József, Németh Zoltán, Bliszko Pál, Juhász Ferenc, László Antal, Lőrinc Péter, Závodszki Máté, Csifcsák János, Soltis Dániel, Forgács Lőrinc, Vörös István, Rózsa Lajos, Kislinger Mihály, Brasnyó István, Krémer Margit, Szarvacki István, Fenyvessi Katalin, Tölgyessy Julianna, Varga Dezső, Hatvani Margit, özv. Bacsa Józsefné, Fekete Gábor, Major Mihály, Nagymélykúti Margit, Krakovszky Alajos, Lőrinc Lajos, Verbászi József, Szabó János, Bencsik János, özv. Stooz Károlyné, Tomasics Pál, Szalma Lajos, Sütz Antal, Blahó József, Faragó József, Bicskey László, Kiskároly Boldizsár, Kiskároly József és »Hangya».

Elveszett bevásárlási könyvek. A rendőrségen a következők jelentették be bevásárlási könyvecskéik elvesztését: Szicsevics Lyubomir, Szicsevics Mihos, Balogh Ferenc, Odry Péter, Bajsay Vojnits István, Baby Andrásné, Oláh Mihály. Bejelentettek ezenkívül egy női ritikül eltűnését, amelyben 910 pengő volt. Elveszett egy Erac extra karóra is. Találtak egy Bosch kerékpárlámpát.

A belügyi tárca költségvetését tárgyalja a képviselőház. Budapestről jelentik: A képviselőház keddi ülésén megkezdte a belügyi tárca költségvetésének tárgyalását.

Zágráb 5 millió kuna kölcsönt vesz fel közlelmezésre. Zágrábról jelentik: A városvezetés elhatározta, hogy a lakosság élelmiszerszükségletének biztosítására 5 millió kuna kölcsönt vesz fel. Megoldják az utóbbi időben hiányossá vált tejellátást és bevezetik a vajjegyet, egyéb közellátási kérdések megoldásán kívül.

71.5 millió zsák kávé égett el eddig Braziliában. (MN) Az európai piac kiesésével Brazília kávé-vásárlóinak egyharmad részét elvesztette. Mivel Amerika Európa elvesztéséért nem tudta Braziliát teljes mértékben kárpótolni, Brazília a folyó év első öt hónapjában ismét kénytelen volt 400.000 zsák kávé elégetni, mivel ennek a mennyiségnek elraktározására már nem állottak tárházak rendelkezésre. Ezzel Brazília 1931 óta összesen 71.47 millió zsák kávé égett el, ami az egész föld két évi kávétermelésének felel meg.

A hatósági árak derékban kettétörték a zombori piacon még az áremelés kísérletét is

Az árdragítók ellen megindult kiméletlen harc következményeként jelentek meg a falragaszok az utcákon. Az árdragítókat, üzérkedőket és spekulánsokat hazaárulónak nevezik. Mindent elkövet a hatóság, hogy a közéletet zavarja.

Az árakat hatóságilag állapították meg az egész országban.

Zomborban és a környéken az árakat megjelölő plakátok hétfőn láttak napvilágot. A Délvidék hétfőn este már közölte a piaci árakat. Ez a cikk, s főleg az új árak, nagy riadalmat keltek a keddi hetipiacon.

A hatósági árak — megállapíthatjuk — derékban kettétörték még az áremelés kísérletét is. Érdekes látvány volt, amint a piaci árusok kezükben kis ceruzával, piszkos papírral a táblák előtt álltak, s mérges, dühös arccal jegyezték le az árakat.

A háziasszonyok is megszeppentek. Nem kínáltak magasabb árat az élelmiszercikkekért, mert a törvény keze ma már őket is a legnagyobb szigorral sújtja.

A piac azért élénk volt, s nagy vásárlási kedv mutatkozott. Tegnap számunkban közöltük már a piaci árakat. Most közöljük a hentesárakat hatóságilag megszabott legmagasabb árat a fogyasztók részére:

	kg.	P.
Zsir	"	3.30
Háj	"	3.06
Kenyér- és tokaszalonna	"	2.64
Zsírzszalonna bőrrel	"	2.64
Zsírzszalonna bőr nélkül	"	2.84
SERTÉSHUS		
karaj rövid	"	3.—
karaj hosszú	"	2.70
karaj bőrös	"	2.80
comb csont nélkül	"	3.40
comb bennelevő csonttal	"	2.60
lapocka csont nélkül	"	3.20
lapocka bennelevő csonttal	"	2.60
tarja csont nélkül	"	3.10
tarja bennelevő csonttal	"	2.40
oldalás	"	2.—
csülök hátsó	"	1.80
csülök első	"	1.60
köröm	"	—80
fej, farok, tüdő, szív, lép, nyelv	"	1.40
máj, vesevelő	"	2.20
BORJUHUS		
comb kicsontozott	"	3.64
comb kicsontozott szeletekben	"	3.92
máj	"	3.50
lapocka	"	3.22
karaj és vesés bennelevő csonttal	"	2.80
karaj szeletelve	"	3.08
lábcsár csont nélkül	"	2.80
tarja mell, pörköltnek való hus	"	2.24
nyelv	"	2.80
fej velővel és nyelvvel	"	0.84
fej és tüdő	"	1.40
velő	drb	1.40
borjúfodor és paca	"	—80
bőr nélküli láb	"	—18
MARHAHUS		
I. rendű hátulja	"	2.66
I. rendű eleje	"	2.34
II. rendű hátulja	"	2.46
II. rendű eleje	"	2.14
tszított vesepecsenye	"	3.72
máj	"	1.80
szív, vese	"	1.50
velő	"	2.—
tüdő, paca, orr, tőgy	"	—80
csont, fehér	"	1.10
csont vörös	"	—10
BIRKAHUS		
comb I. rendű	"	2.40
comb II. rendű	"	2.—
gerinc I. rendű	"	2.20
gerinc II. rendű	"	1.90
eleje I. rendű	"	1.80
eleje II. rendű	"	1.60

tüdő, máj	"	1.30
fej, láb	"	—60
BÁRANYHUS		
hátulja	"	2.40
eleje	"	2.—
tüdő, máj	"	1.30
fej, láb	"	—60
HENTESÁRUK		
fehér sózott szalonna	"	2.80
csécsi toka szalonna	"	3.30
füstölt és paprikás szalonna	"	3.20
füstölt és paprikás csemege szalonna	"	3.70
sült szalonna	"	3.30
kolozsvári és brassói szalonna	"	4.—
füstölt császárhús	"	3.70
füstölt császárhús főzve	"	4.40
cigányszalonna	"	4.—
tepertő	"	3.30
bőr nélküli szalonna ára kg-onként 20 fillérrel több		
füstölt kolbász II. rendű, friss	"	2.40
füstölt kolbász II. rendű száraz	"	3.—
füst. kolb. (60% sertéshús) friss	"	3.20
füst. kolb. (60% sertéshús) száraz	"	4.—
füst. kolb. (90% sertéshús) friss	"	3.50
füst. kolb. (90% sertéshús) száraz	"	4.40
párisi, szafaládé, krinolin	"	3.20
virslis	"	3.40
főtt, meleg kolbászaruk ára 10% -kal több		
nyári szalámi	"	3.—
vadász szalámi	"	4.—
téli szalámi márkánélküli rud	"	6.20
téli szal. márkánélküli szeletelve	"	6.60
téli szalámi márkás rud	"	6.90
téli szalámi márkás szeletelve	"	7.20
fekete hurka vér. és bőrkéből	"	1.40
máj- és véres hurka	"	2.30
sült- vagy füstölt vegyes hurka	"	2.80

kenőmáj	"	3.60
fejsajt sertésfej, nyelv és nyesedék	"	3.40
husból	"	1.60
bőrsajt bőr, nyesedék és vérből	"	4.20
hussajt	"	3.50
füstölt karaj	"	4.40
füstölt karaj főzve	"	3.10
füstölt comb (sonka bőr nélkül)	"	4.30
csonttal	"	3.40
füstölt comb (sonka bőr nélkül)	"	4.20
főzve	"	5.70
füstölt bőrös hátsósonka csonttal	"	3.10
füst. bőr. hátsósonka csont nélk.	"	3.90
füstölt bőrös hátsósonka csont nélk.	"	5.30
kül. főzve	"	2.90
füstölt lapocka csonttal	"	3.60
füstölt lapocka csont nélkül	"	3.10
füstölt lapocka csont nélkül főzve	"	3.10
füstölt tarja csonttal	"	2.50
füstölt tarja csonttal főzve	"	3.10
füstölt tarja csont nélkül	"	2.50
füstölt tarja csont nélkül főzve	"	3.10
füstölt oldalas	"	2.10
füstölt oldalas főzve	"	2.80
füstölt sertésfej (kicsontozva)	"	2.20
füstölt sertésfej (kicsont.) főzve	"	2.60
füstölt csülök hátsó	"	1.90
füstölt csülök hátsó főzve	"	2.30
füstölt csülök első	"	—90
füstölt csülök első főzve	"	2.70
füstölt köröm	"	3.10
füstölt nyelv	"	4.30
füstölt nyelv főzve	"	6.10
pácolt fehérpecsenye	"	7.80
sonka, prágai gépsonka egészben	"	5.80
sonka, prágai gépsonka szeletelve	"	7.40
lapocka prágai módon, géplapocka egészben	"	3.—
lapocka prágai módon, géplapocka szeletelve	"	6.20
marhaszegy füstölt	"	5.—
marhaszegy füstölt főzve	"	7.—
marhanyelv füstölt	"	
marhanyelv füstölt főzve	"	

A hatóságilag megállapított legmagasabb kereskedői árakat holnap számunkban közöljük.

Ismét korlátozzák a gépkocsiforgalmat A motorkó jegyek kiadása novemberben megszűnik

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A kormány minden lehetőséget elkövetett, hogy a gépkocsiforgalom korlátozása a lehető legcsekélyebb legyen. E célból a legnagyobb erőfeszítéseket tette, hogy a gépkocsiforgalom fenntartásához szükséges nyersanyagokat minden lehető eszközzel biztosítsa.

A szóbanlevő anyagokban beálló újabb helyzet — figyelemmel az ország legfontosabb életérdekeire is — elháríthatatlannal szükségessé teszi, hogy a kormány a gépkocsiforgalom további erős korlátozásának nem szívesen használt eszközehez nyuljon. E további korlátozások a fővárosi és országos autóbusszforgalmat is súlyosan érintik. Azonban ezenfelül az anyagok hiánya, valamint az a körülmény, hogy egyes gépjármű-kategóriákat — mint például mentő, tűzoltóautókat, vagy például az Erdélybeli egyetlen összeköttetést jelentő vasútpótló gépkocsijáratokat feltétlenül fenn kell tartani — elkerülhetetlenné tették a személygépkocsiforgalom további korlátozását.

MINDENFÉLE UTÁNJÁRÁS CÉLTALAN

Az újabb leállítani kényszerült személygépkocsik listáját a lehető legnagyobb körültekintéssel és a nélkülözhetetlen közérdekre figyelemmel állították össze. A kereskedelem- és közlekedésügyi miniszterium keretében működő tárcaközi bizottság kikérte az érdekképviselete (kereskedelmi és iparkamarák, orvosi kamara stb.) véleményét és az illetékes társmiszteriumok által tett javaslatok alapján hozta meg döntését. A gépkocsik leállításáról szóló ért. érdekelteknek s nyomban intézkedtek a rendszámtáblák és a megkülönböztető jelzések beszolgáltatására, valamint a novem-

bertől esedékes motorkó jegyek kiszolgáltatásának megszüntetésére is. Ezek az intézkedések megfellebbezhetetlenek és ezért külön is felhívják az érdekeltek figyelmét arra, hogy az intézkedés megvalósítására bármiféle utánjárás teljesen céltalan és felesleges.

A kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter szeptember végén a sajtó útján felhívta a forgalomban meghagyott személygépkocsik tulajdonosait, hogy gépkocsijukat szigorúan csak hivatásuk nélkülözhetetlen ellátására használják, a közönséget pedig felkérte, hogy a taxikat és bérautókat is csak elkerülhetetlen esetekben vegye igénybe.

Ez alkalommal a kormány ismételen felhívja a közönséget e figyelmeztetés betartására, mert ennek be nem tartása a további forgalomkorlátozó intézkedések megtételét nagy mértékben siettetni.

Illetékes helyen kijelentették, hogy a forgalomban még meghagyott csekélyebb számú kocsit még az eddiginél is szigorúbban szemmel tartják, vajjon tényleg a megengedett célra és azok használják-e, akiknek számára a kocsit engedélyezték.

A forgalomban levő gépkocsik fokozottabb megfigyelése alapján — úgy mint az eddig is már több esetben megtörtént — a rendelkezések ellen vétő gépkocsik azonnali leállítása is bekövetkezik.

A kormány az ipari és kereskedelmi vállalatok és egyéb jogi személyek nevében álló és kizárólag nélkülözhetetlen közérdekű hivatalos tevékenység céljára meghagyott személygépkocsik valamint a taxik és bérautók forgalmának szabályozására szolgáló további rendelkezéseket fog a közel jövőben kibocsátani.

A traktoros bérszántás díja

Megállapították a katasztrális holdankint felszántható traktoros bérszántás díját. Ezek a díjak katasztrális holdankint a következők: 10—14 cm mély szántás könnyű talajon 11, közepkötött talajon 12, kötött 16,50; 14—20 cm mély szántás könnyű talajon 12,50, közepkötött 14, kötött 19,50; 20—26 cm mély szántás könnyű talajon 15, közepkötött 17, kötött 24 pengő. Abban az esetben, ha az eke után fogas vagy simító is jár, 1,50 pengővel magasabb díjat kell fizetni. A 10—14 cm mély szántásnál 30, 14—20 cm mély szántásnál 45, a 20—26 cm mély szántásnál 55 százalékkal kevesebbet kell fizetni, ha az üzemenyagot a munkaadó adja. Ha 6 fokosnál (10 százalékosnál) nagyobb a domborzati emelkedés, szabadon lehet egyezkedni a bérszántás díja fölött. Ha a talaj ellenállása négyzetkilométerenkint legfeljebb 30 kg, akkor könnyűtalajnak, ha a talaj ellenállása legfeljebb 40 kg, akkor közepkötött, ha az ellenállás 40 kg-nál több, akkor kötött talajnak minősül. A 60 kg-nál nagyobb ellenállású talajra szabadon lehet a díjakra megállapodni. Az élelmezés és a szállás a traktortulajdonost terheli, valamint őt terheli a traktornak a gazdához való szállítása 5 km körzetben belül is. Ha 5 km-en feletti távolságból szállítják a gazdához a traktort, akkor a traktortulajdonos km-kint 1,20 pengőt utazási költség címen felszámíthat.

Hogyan takarékoskodjunk a szappannal?

Az Országos Egészségvédelmi Szövetség közzétette a takarékos szappanhasználat szabályait. Három fontos szabályt kell betartanunk: 1. Ne áztassuk a szappant, 2. használjunk lágy vizet 3. ha csak kemény víz van a háznál, azt előbb lágyítsuk. Mosakodásnál, fürösztesnél a szappant ne mártogassuk a vízbe, ne tartsuk a csap alá, hanem előbb vizesítsük be kezünket és többi testrészünket és azután szappanozzuk

A Délvidék német nyelvtanfolyama

Irja: Dr. Végh Zoltánné középiskolai okl. tanár.

(XVIII. közlemény)

Werden die Kinder auch mit den Großen essen?
Sie müssen, Hans hat sie sehr gerne und sie können sich schon sehr gut benehmen; nur muß man achtgeben, daß sie nichts ausschütten.
Aber wir werden sehr viele beim Tisch sein, haben wir Platz für alle?
Ja, er ist ein Ausziehtisch und kann beliebig verlängert werden.

A gyerekek is a nagyokkal esznek?

Muszáj, János nagyon szereti őket s ők már nagyon jól tudnak viselkedni; csak vigyázni kell, nehogy valamit kiöntsenek.

De nagyon sokan leszünk, van hely mindenkinek?

Igen, kihuzható asztal és tetszés szerint meghosszabbítható.

Szószedet

sich benehmen, sich benahm, h. sich benommen ausschütten, -te aus, h. ge-t

viselkedik
kiönt

der Ausziehtisch, -es, -e

beliebig verlängern, -te, h. -t

kihúzó asztal bármely, tetszés szerinti meghosszabbít

Dr. VÉGHNE eddig megjelent nyelvkönyvei: „Igy tanulok angolul” és „Igy tanulok németül”, első kötet kapható Dr. Véghné Nyelviskolájában: Budapest, Endresz tér 6 és minden könyvkereskedésben.

be magunkat. Mosáskor mielőtt a ruhát szappannal dörzsöljük, előbb emeljük ki a vízből és nyomkodjuk ki egy kissé. Használat után mindenkor szárítsuk meg a szappant. Ezért tartsuk a szappant lyukacsos betéttel ellátott tartóban vagy fektessük egy összehajtogatott száraz vászonra. A szappandarabokat gyűjtjük össze kis vászonzacskóba és mosakodáskor e zacskóval szappanozzuk be magunkat. Lágy vízben a szappan jobban habzik és kevesebb is fogy belőle. A lágyvizet jobban oldja a piszkot. A kutivíz csaknem mindig kemény, benne a szappan nehezen habzik, megturósodik és veszendőbe megy. A keményvizet úgy lágyíthatjuk, hogy

50 liter vízben 10—12 deka ammoniákszódat vagy 25—30 deka kristálysódat oldunk benne fel. Ajánlatos lágyvízbe is szódat tenni. 50 liter lágyvízbe 7,50 deka ammoniákszóda vagy 18 deka kristálysóda elég séges. Használhatunk a vizlágyításhoz és a mosáshoz hamulugot is, ami háziilag is készíthető. Gyűjtjük a zsiradék hulladékot és főzzük belőle háziilag szappant vagy juttassuk oda, ahol szappanná dolgozzák fel. Szappant lugkó nélkül is éppen olyan jól lehet főzni, mint lugkóval. Szóda és mészkell csak hozzá. A lugkónélküli szappanfőzés leírását megküldi az Országos Közegészségügyi Intézet, ha bárki egy levelezőlapon kéri.

A „DÉLVIDÉK” REGÉNYE:

? KI A TETTES ?

— Te vagy a tolvaj, — erősítette az apja, közel hajolva fiához. — Olvastam a rablás leírását az újságokban, olvastam azzal a halálos aggodalommal, amit egy apa érezhet, akinek olyn fia van, mint te vagy; és ott ahol a rendőrség, a bíróság elhűlve keresi a titok kulcsát, én rögtön tudtam, honnan fuj a szél, mert tudom amit tudok... tudom, hogy te vagy az...

— Apám! — sikoltotta Károly metsző hangon, melyből a kinzott vad bőgő hangja hallatszott ki, — én nem loptam, semmit sem tudok az egész dologról, nem értem...

— No hallja apám, — kiáltotta aztán haragosan, — már megint elakarja kezdeni azt a komédiát, amit Beaulieu-ben játszott el?... Micsoda gonosz szellem szállta meg, hogy folyton engem gyanúsít és erőnek-erejével azt akarja, hogy fia bűnös legyen?... Mondom önnek, a Royal Palace Hotelben történt rablásokban épp oly ártatlan vagyok, mint a ma született bárány, Esküszöm az élő Istenre! Nem, nem, nem! Apám, kérem, ne vádoljon!

Rambert István vállat vont és kezei, mint ha imára kulcsolódtak volna:

— Istenem! — kiáltotta, — mit vétettem, hogy ily súlyos keresztet kell viselnem!

Aztán fia felé fordulva, így folytatta a kétségbeesett apa:

— Védelmi rendszered gyermekek! Mit használnak a szavak a tényekkel szemben, a frázisok értéktelenek, ellenérvek kellenek!

Az ifjú fáradtan a küzdelemtől, kétségbeesve afölött, hogy apját nem képes meggyőzni ártatlanságáról és eszét veszni érezte, ha arra gondolt, hogy a valóság rettenetes látszata szólott ellene a Palace Hotelben történt rablás dolgában, csüggedten hallgatott.

Rambert István mintha hirtelen valami újabb nyugtalanító eszméje támadt volna, ezzel a kérdéssel fordult fiához:

— De hiszen, minthogy te itt vagy előttem, kétségbeesve és a végső segítséget kérve, — mert hiszen én megparancsoltam neked, hogy soha szemem előtt meg ne jelenj, csakis a vég-

ső kétségbeesett helyzetben — tehát ebből a a kínos bajseltelmem támad, hogy történt valami újabb, amiről én nem tudok. Beszéli, mit csináltál? Mi történt?

Károly apja vas akaratától leigázva szólta: — Néhány nap óta egy titkos rendőr tartózkodott a szállodában álnev és álruhában, Henri Verbier név alatt. De én rögtön felismertem mert sokkal inkább emlékemben él a múltban történt események óta, semhogy elfelejthetném, habár annak idején alig láttam néhány pillanatig...

— Mit akarsz mondani? — kérdezte az aggyastván aggodalommal.

— Azt, hogy Juve a Palace Hotelben volt. — Juve! — kiáltotta Rambert István — nos és... folytatd! Beszéli hát!

— Nos hát Juve a Verbier álruhája alatt egy kihallgatáshoz hasonló kérdésőzött zudított felém és nem tudom, mit következtetett belőle... Aztán egy este... ma este feljött a szobámba, hosszasan társalgott közönyös dolgokról, aztán rátért a lopásra és tolem akart részleteket kicsikarni erről az ügyről, amihez semmi közöm, mert esküszöm önnek apám, ártatlan, teljesen ártatlan vagyok ebben a dologban. Azután szerelemről kezdett beszélni, ami még jobban megrémített, mert féltem, hogy fölfedezi kiléte-met. Tényleg ez a finom szaglászú vizsla sejtett valamit, vagy biztos volt felőle, mert hirtelen át akart ölelni és én... elvesztettem a fejem; megértettem, hogy még egy pillanat és el vagyok veszve és ekkor önre gondoltam apám, aki, hogy egy bűn következményeitől megmentsem — amely bűnt nem követtem el — halottnak nyilvánítottam... önmagamra is gondoltam és... Károly szünetet tartott, hogy lélekzetet vegyen. Apja összeszorított öklökkel, eltorzult arccal kérdezte:

— És aztán?... De ahogy Károly felfelni akart e sürgető kérdésre, apja hirtelen parancsoló mozdulattal elhallgattatta és oly fürgeséggel, amit egy ilyen előrehaladt koru embernél nem lehetett volna

föltételezni s azzal a csodálatos rugékony mozdulatokkal, amiből arra lehetett volna következtetni, hogy ez a férfi csodálatos módon értheti a legnehezebb testgyakorlatokat, egyetlen ugrással az ajtónál termett és hirtelen felnyitva azt, meggyőződött arról, hogy senki sem hallgatózik. Megnyugodva tért vissza.

— Beszéli, de halkabban.

— Tehát, — folytatta Károly fojtott hangon, — amint Juve hozzám nyult, a halántékára mért egyetlen ökölcsapással leterítettem, mire ő eszméletlenül bukott el, én pedig menekültem.

Pillanatnyi csend állott be.

— Gondolod, hogy meghalt? — kérdezte Rambert István.

— Nem tudom!

Körülbelül tíz perc óta Károly egyedül maradt az irodában és ezalatt kinzó gondolatokba mélyedve, töprengett, midőn az ajtó újra kinyílt és apja lépett be, kezében ruhadarabokat tartva.

— Itt van, — mondta fia felé nyújtva azokat és talányos arckifejezéssel vizsgálta őt. — Fogjad, ezek férfiruhák, fölveheted és aztán elmehetsz!

Az ifjú lázas sietséggel dobta el magától a női ruhákat és öltötte fel a férfi öltönyt, mi-alatt apja lehorgaszott fejjel járkált fel s alá a szobában. Két ízben is kérdezte fiától:

— Biztos vagy benne, hogy Juve volt? (Folytatása következik).

Apróhirdetések

Mérlegképes könyvelőt keresek. Jelentkezni: Zöldkert utca 23 szám alatt. a-869-f

Egy pár új, női félcipő, egy nagy bőr-koffer, valamint egy kocsigyékény olcsón eladó. Cim a kiadóban. a-848-f

Orvos mellé kisegítő nőt, német nyelvtudással keres dr. Stebler Zombor. a-870

Nagy vevőkörrel, jól bevezetett vegyeskereskedés, házzal együtt eladó. Sáfárv Imre, Zombor, Herceg Ferenc ucca 18. a-861-f

Jó állapotban levő gazdasági felszereléseket megvételre keresek u. m. eke, borona, vetőgépek, kocsik, lószerszám stb. Vitézi Szék kapitány, Zombor megvehéza. a-872